

CONCLUSIONS DE LA I CONFERÈNCIA EUROPEA "CIUTATS PELS DRETS HUMANS"

El 1998, amb motiu de la commemoració dels cinquanta anys de la Declaració Universal de Drets Humans de les Nacions Unides va tenir lloc a Barcelona la Primera Conferència Europea "Ciutats pels Drets Humans", que tingué com a principal intenció la de reflexionar al voltant del paper dels poders locals en la defensa i protecció dels drets fonamentals de totes les persones.

Després d'un any de treball de més de cent experts d'àmbits tan diferents com l'Administració pública, la universitat, el cos jurídic, el teixit associatiu ciutadà, etc., es van elaborar tres documents relacionats amb el que, uns anys més tard, seria la Carta Europea de Drets Humans a la Ciutat: el Compromís de Barcelona, text programàtic no articulat; la redacció de les conclusions, 35 punts que van ser el punt de partida de l'elaboració de la Carta, i la creació d'una Comissió redactora encarregada de presentar el text final que es presentaria dos anys més tard a Saint Denis per la seva aprovació.

Compromís de Barcelona

Cap ciutat no és una illa. La xarxa de les ciutats cobreix el món d'avui i en fa un organisme viu, àgil, permanentment connectat. Per les seves venes, tanmateix, sabem que hi poden fluir humors diversos. La ciutat ha estat i és sovint l'instrument de l'alliberament, una veritable màquina de reducció de la pobresa, l'espai on s'han creat i han pres cos els drets de la persona. Però sabem també que l'espai urbà pot ser una potent màquina d'exclusió social i que, en aquest segle XX que toca a les seves acaballes, la barbàrie s'ha acarnissat contra les ciutats, i ha gravat en les nostres memòries un rosari de noms que va des de Verdun, Guernica, Berlí i Hiroshima fins a Vukovar, Sarajevo i Srebrenica.

Per això, en el cinquantè aniversari de la Declaració Universal de Drets Humans, volem afirmar la nostra voluntat que siguin aquests drets els que alimentin la vida de les nostres ciutats. El seu caràcter universal té un valor extraordinari a l'hora d'unir les ciutats d'arreu en una aliança per crear una nova cultura dels drets humans. Els valors d'igualtat i solidaritat, de justícia, de democràcia en la proximitat, de participació, de transparència i bon govern inspiren l'aplicació dels drets humans en l'àmbit ciutadà. I fan que, arreu, les ciutats puguin unir-se en la defensa d'una mateixa concepció de la dignitat humana i la ciutadania pugui fer seva l'antiga divisa: l'aire de la ciutat ens fa lliures.

Amb la mirada posada en el proper segle, en un context de globalització, creixent urbanització i fractures socials, ens adonem que la interrelació és un tret cabdal del nostre món i fa que siguin indestriables la satisfacció de les necessitats mínimes del conjunt de la població mundial, la protecció del medi ambient i el respecte pels drets de les futures generacions. És un món on les ciutats estan cridades a ser un dels principals actors per promoure un desenvolupament sostenible i per defensar que els drets humans són interdependents i indivisibles. En un món globalitzat, la ciutat és més pròxima a les ciutadanes i els ciutadans i això li dóna alhora capacitat per fer visible les situacions de vulnerabilitat dels drets i legitimitat, davant de la ciutadania, per actuar en conseqüència.

La cultura de la comunicació, que provoca el transvasament dels sabers entre àmbits diversos i la capilaritat de les accions i les idees, fa que les ciutats vagin apareixent progressivament com una nova veu en la vida internacional. A través de les múltiples iniciatives de la societat civil i de les polítiques municipals, la ciutat té avui un paper en les polítiques actives de defensa dels drets humans, en la cooperació internacional, és un escut per a les víctimes de les violacions dels drets, pot mostrar-se generosa en l'acollida de refugiats i refugiades,... En un context d'intercanvis en tots sentits, cal donar suport a l'Aliança Mundial de Ciutats contra la Pobresa, tot subratllant que els drets econòmics, socials i culturals són una part intrínseca dels drets humans.

Per una cultura dels drets humans a la ciutat

Nosaltres, alcaldes i alcaldesses de ciutats i de capitals europees i representants dels poders locals, assumim l'herència de cinquanta anys de desenvolupament de la Declaració Universal de Drets Humans i el repte dels nous contextos en què vivim els ciutadans i ciutadanes d'avui. En virtut del principi de subsidiarietat i de la proximitat de l'Administració municipal als ciutadans i ciutadanes, afirmem que volem promoure la cultura dels drets humans i de la responsabilitat humana a la ciutat i, en vista de les noves realitats, fem nostres els compromisos següents:

1.

Volem que s'estengui el dret de participació política, el dret de sufragi i la llibertat d'associació en l'àmbit municipal a tots els ciutadans i ciutadanes, inclosos tots aquells que, essent residents a la ciutat després d'un temps de viure-hi, no disposen de la nacionalitat de l'Estat. En aquest sentit caldrà treballar decididament prop dels organismes o instàncies que tenen les competències per aconseguir canvis adients en les lleis electorals. Caldrà, mentrestant, crear mecanismes a les nostres ciutats que possibilitin la participació real i efectiva de tota la ciutadania, i en especial dels membres de col·lectius políticament més marginats.

2.

Els drets humans són indivisibles, i els drets socials, econòmics i culturals en són una part inalienable. El principi de proximitat fa que l'Administració municipal sigui més sensible a realitats on aquests drets són especialment vulnerables. Així doncs, defensem les polítiques urbanes contra l'exclusió social, les polítiques d'ocupació, la promoció del dret a un habitatge adient i les accions ciutadanes destinades a protegir col·lectius vulnerables (infants, dones, homosexuals, gent gran, persones disminuïdes per diverses causes,...), així com les polítiques destinades a reconèixer als immigrants en situació irregular el seu dret a l'accés als serveis socials, a l'educació i a la medicina pública; en totes aquestes actuacions, la ciutat esdevé un escut dels drets humans.

3.

La promoció dels drets socials i el desenvolupament econòmic són avui inseparables de la protecció del medi ambient. Hem de dur a terme accions de prevenció de les agressions al medi ambient i també sancionar els responsables de les degradacions ecològiques i mediambientals, i cooperar amb les autoritats locals dels països de l'est i del sud en una aliança per protegir el clima, l'aigua, la terra i la biodiversitat. Per fer-ho, volem comprometre les ciutats a realitzar i aplicar les agendes locals 21 d'acord amb l'article 28 del Programa General 21 i de la Carta Europea d'Aalborg.

4.

Arrelades a la cultura del seu país, les ciutats són també un pol d'atracció de persones i de comunitats d'altres cultures. La ciutat ha de protegir el pluralisme i la convivència, respectuosos de la cultura de cadascú, mitjançant una actuació política diversificada que inclou: la defensa dels drets de les comunitats lingüístiques que habiten el país i dels drets lingüístics de cada persona, l'assumpció de polítiques de multiculturalitat, la promoció del diàleg interreligiós, l'estudi i l'acció permanent contra la discriminació ètnica, la creació de centres d'assistència comunitària a les persones refugiades.

5.

Contemplem la necessitat de bastir mecanismes de protecció i vigilància dels drets humans a totes les ciutats europees grans, mitjanes i petites, mitjançant institucions objectives i independents del poder local encarregades de defensar i donar suport als ciutadans pel que fa als seus drets en matèria de competència municipal.

6.

Constatem el paper que tenen avui les ciutats en la promoció de la cultura dels drets humans a nivell internacional, i per això fem una crida a les institucions internacionals perquè obrin espais en els quals pugui ser escoltada la nostra veu. En aquest nou context, volem promoure la cooperació entre ciutats de cultures diverses, de situacions econòmiques desiguals, i sobretot amb ciutats en àrees de conflicte. Cada ciutat ha d'assumir la seva responsabilitat en la cooperació internacional i en la participació en les xarxes de ciutats en defensa dels drets humans.

El dret a la ciutat

Les polítiques municipals en aquests àmbits exigeixen un diàleg permanent amb la societat civil i una estreta col·laboració amb les associacions i ONG. És necessari que els ajuntaments mantinguin, de forma permanent, el contacte amb els diversos agents socials implicats en la defensa dels drets humans i que les polítiques municipals puguin aplicar-se en col·laboració o a través de l'acció de les entitats.

La cultura dels drets humans a la ciutat es desenvoluparà veritablement a partir de la participació més àmplia de tota la ciutadania. La democràcia de proximitat ha de permetre que en l'Administració local s'hi reconeixin tots els habitants: ciutadanes i ciutadans, població autòctona i grups d'immigració, membres de minories religioses i culturals.

Volem humanitzar l'espai urbà, donar-li forma mitjançant la protecció i promoció dels drets humans. El dret a la ciutat que afirmem és aquest: el dret de cada persona a la participació activa a la vida de la ciutat. El dret a ser protagonista de la seva ciutadania.

Objectius

A Barcelona, el 17 d'octubre de 1998, Dia Internacional per a l'Eliminació de la Pobresa, signem aquest Compromís i acordem difondre'n la lletra i l'esperit arreu, i per fer-ho assumim els objectius següents:

1.

Mantenir una relació permanent entre les nostres ciutats per tal de compartir accions, pràctiques i polítiques que facin avançar els drets humans a la ciutat en els seus múltiples àmbits.

2.

Seguir avançant en la reflexió sobre el paper present i futur de les ciutats com a escut dels drets humans, en col·laboració amb les associacions especialitzades en la seva defensa i promoció, tal com hem fet fins ara. A partir de la síntesi dels treballs dels seminaris preparatoris i dels resultats de la Conferència de Barcelona, i a partir de la col·laboració amb les Nacions Unides i el Consell d'Europa i d'una desitjada col·laboració amb la Comissió Europea, volem seguir cooperant amb vista a la redacció d'una futura Carta de Drets Humans a la Ciutat, i arribar a una incidència real des de la veu de les ciutats en les deliberacions d'aquests organismes internacionals.

3.

Facilitar mecanismes adients per promoure els continguts d'aquest Compromís a les nostres ciutats amb participació municipal i amb la vinculació de persones de la societat civil que puguin ésser referents indiscutibles del Compromís en la defensa i promoció dels drets humans, que poden donar una presència permanent de la preocupació pels drets humans en les propies estructures de govern de la ciutat.

4.

Posar en peu mecanismes d'autoavaluació del compliment d'aquest Compromís en cada ciutat i proposar, en aquest sentit, la creació d'un grup de treball en algun dels organismes europeus de poders locals ja existents.

5.

Convidar les ciutats signatàries a estudiar i aprovar aquest document en una sessió plenària del municipi.

6.

Donar a conèixer els continguts i valors d'aquest document als nostres conciutadans i conciutadanes i treballar per fer-los extensius a altres ciutats.

Encarreguem a les ciutats de Saint-Denis, Girona i Barcelona la tasca de difondre internacionalment aquest Compromís, coordinar-ne la continuïtat i impulsar la creació d'un grup de treball en el si d'algun organisme europeu de coordinació municipal ja existent, per tal de convocar per a l'any 2000 la segona Conferència Europea de Ciutats pels Drets Humans.

Conclusions: Vers una Carta dels Drets Humans a les Ciutats

Les ciutats i la cultura que s'hi ha desenvolupat són a la base de la tradició cultural europea. Aquest espai de vida, sovint mil·lenari, permet, per la virtut del principi de

proximitat, acostar-se a la realitat dels drets humans, tant pel que fa al seu estudi i protecció com al desenvolupament d'una cultura dels drets humans a la ciutat.

Perquè els drets humans són també l'exercici quotidià de la responsabilitat ciutadana, i el desenvolupament de formes de relació que creen un marc de vida adient.

Quanta pobresa pot resistir la llibertat? Les ciutats són un espai d'intercanvi i de promoció de la riquesa però també poden esdevenir motors de l'exclusió social. En el context actual, quan la globalització fa que l'economia internacional creï contextos on la cultura dels drets humans trontolla i l'absència de l'Estat en la seva promoció és de vegades manifesta, les ciutats poden ser un dic de contenció. En l'espai de proximitat ciutadà, cada persona construeix la seva identitat, busca arrels i dóna sentit a la convivència i a la seguretat ciutadana.

La protecció dels drets fonamentals ha de ser entesa en la seva globalitat. Perquè aquesta protecció és una inversió clau de cara al desenvolupament de totes les societats. Fins i tot en sentit econòmic: el capital cultural d'una ciutat inclou tant l'educació i la formació com l'experiència quotidiana de respecte dels drets fonamentals de la persona.

La bellesa, l'art, són patrimoni de la ciutat i de cadascuna de les persones que l'habiten. La vida a la ciutat inclou una experiència estètica de cada dia, en la qual l'entorn urbà, la cultura i el conjunt de relacions humanes que s'hi desenvolupen expressen una vivència de la dignitat de la persona i, també, de les violacions d'aquesta dignitat.

35 punts per promoure una cultura dels drets humans a la ciutat

1.

Reconeixem la vigència i actualitat de la Declaració Universal de Drets Humans i la resta d'instruments internacionals de protecció dels drets humans, especialment el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics, el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals, la Convenció sobre l'Eliminació de Totes les Discriminacions contra les Dones, el Conveni Europeu de Drets Humans, i la Carta Social Europea, la Carta Europea de l'Autogovern Local, la Carta Europea Urbana, així com la Declaració de Copenhaguen sobre el Desenvolupament Social, la Convenció dels drets dels infants i l'Agenda for action d'Estocolm (1996), i també la Carta d'Aalborg i el Pla d'Acció de Lisboa de la campanya europea Ciutats per la Sostenibilitat, la Carta de la Democràcia Local, la Declaració de Ciutats d'Istanbul (1996), la Carta de les Ciutats Educadores i les resolucions de l'Assemblea d'Alcaldes de les Ciutats del Mediterrani que ens han inspirat a l'hora d'assumir les conclusions del nostre treball.

2.

Si bé la protecció dels drets humans tradicionalment ha estat una qüestió de competència de l'Administració central de l'Estat, la garantia dels drets humans correspon als poders públics com un tot. En conseqüència, la seva aplicació en l'àmbit local per part de les autoritats municipals s'ha de fer sense cap reducció dels deures que competeixen a les altres administracions i als mateixos ciutadans i ciutadanes.

Drets civils i polítics

3.

Els drets humans de les dones i les nenes són una part inalienable i indivisible dels drets humans. La ciutat ha de ser l'espai per a una plena participació de les dones en la vida política, civil, econòmica, social i cultural.

4.

La ciutat és la peça clau en l'articulació de la vida democràtica. El dret de participació política en l'àmbit municipal s'ha d'estendre a tots els ciutadans i ciutadanes, fins i tot a aquells que no disposen de la nacionalitat de l'Estat. Cal fomentar la ratificació, per part de tots els Estats membres del Consell d'Europa, de la Convenció sobre la participació dels estrangers en la vida local, i estendre així el dret de sufragi i la llibertat d'associació a aquest col·lectiu de ciutadans no nacionals.

5.

Cal garantir l'exercici ple dels drets civils a tots els ciutadans, amb independència de la seva orientació sexual. Per tal d'aconseguir-ho, pel que fa a l'àmbit de la constitució de nuclis familiars, les ciutats haurien d'establir un registre de parelles, el qual, més enllà del seu significat simbòlic, pot servir d'incentiu perquè les autoritats governamentals garanteixin el tracte igual de totes les parelles independentment de la seva composició.

Drets econòmics, socials i culturals

6.

El principi de proximitat fa que l'Administració municipal sigui més propera a la realitat dels immigrants no-oficials. Reconèixer llur existència, permetre'ls l'accés als serveis socials, a l'educació, a la medicina pública: aquests són diversos nivells d'actuació des de les polítiques de la ciutat. L'accés a l'educació no ha de permetre cap discriminació per motius de cultura, religió, edat, gènere o idioma.

7.

En el desenvolupament dels drets socials rau actualment la dignitat de la persona.

La ciutat, a través de les associacions, sindicats, organitzacions diverses i de l'Administració municipal ha de fer-se conscient de l'exclusió social: voler mostrar allò que la societat amaga. Les polítiques socials tenen capacitat d'intervenir en aquest àmbit, i una de les principals responsabilitats de l'Administració, a tots els seus nivells, és la promoció i la gestió de l'anomenat salari social o renda mínima d'inserció, que reverteix en el conjunt de la societat, i especialment en aquells que més ho necessiten, els beneficis del creixement econòmic.

8.

Entendre que les polítiques socials són, en elles mateixes, polítiques de protecció dels drets humans ens fa tenir una actitud crítica envers el discurs economicista imperant, que pensa l'economia aïllada de les seves conseqüències socials i promou mesures que aturen el desenvolupament o desmantellen l'Estat del benestar. Les ciutats tenen la responsabilitat, en l'actual context, d'orientar les seves polítiques per protegir la dignitat de la persona i fer front, amb tota la ciutadania, davant d'estils de pensament i d'acció política que no entenen que aquesta dignitat per a tothom és irrenunciable.

9.

Aquesta perspectiva ha de ser capaç d'aturar la creixent mercantilització dels serveis personals d'atenció social. Precisament per la seva proximitat a la vida de cada ciutadà i ciutadana, les polítiques municipals en aquest àmbit han de partir sempre de l'atenció personalitzada. Aquests serveis, doncs, han de ser planificats amb voluntat estratègica (pensant quina societat volem), amb perspectiva integral (oferint respostes globals i limitades a cada cas personal), en un àmbit comunitari (sense isolar els problemes), i de manera participativa (fent que el ciutadà no sigui un client dels serveis sinó un subjecte actiu).

10.

En el context del dret a una ocupació digna i garant de la qualitat de vida, les ciutats poden introduir formes de treball comunitari. Cal reivindicar que les ciutats tinguin un paper com a agents econòmics d'igualació social. En aquest sentit, les ciutats poden establir polítiques d'ocupació i programes locals de formació per a la vida professional.

11.

Afirmem el dret a la salut com a dret fonamental, i la seva interdependència amb el conjunt dels drets humans. La salut és clau per a la pau social i la seguretat. Cal promoure una visió integrada de la salut que inclogui la perspectiva econòmica, laboral, cultural i educativa.

12.

Els sense-sostre són la punta de l'iceberg de la precarietat de l'habitatge a la ciutat. Les autoritats locals i les ONG tenen en aquest àmbit un terreny privilegiat d'actuació. Les associacions de veïns i les ONG poden fer d'interlocutors en el diàleg amb els moviments okupes i promoure polítiques municipals per afavorir l'ús social de les cases buides. Les ciutats han de garantir el dret a tenir un habitatge a tots els seus ciutadans, i aquest dret ha de ser una pedra de toc de les polítiques d'urbanisme. Entenent que el dret a l'habitatge no es limita a tenir un sostre sinó que inclou el dret de viure en un entorn urbà en pau, llibertat i seguretat.

13.

Existeixen col·lectius, diversos ells amb ells, que tanmateix poden ser definits, des del punt de vista de la ciutat, per la seva vulnerabilitat. Són els infants, les dones, els homosexuals, la gent gran, els disminuïts per diverses causes,... Per a tots ells i elles, la ciutat és, per la proximitat a la vida quotidiana de cadascú, l'àmbit primer d'integració. Cal promoure totes aquelles iniciatives socials i polítiques que afavoreixin la participació activa d'aquests col·lectius a la comunitat.

14.

Cal passar de les paraules i del discurs general sobre els drets dels infants a polítiques concretes d'infància en l'àmbit municipal: plans generals específics per a la infància, decisions que demostrin que la infància és una prioritat, igualtat d'oportunitats pel que fa al sistema educatiu. Aquestes polítiques han de debatre's i dur-se a terme en coordinació amb les associacions de nens i joves i les ONG, i no s'han de dirigir únicament a la infància en risc, sinó a tots els menors de 18 anys, per tal d'evitar promoure formes de segregació. És necessària una avaluació de l'impacte de les polítiques municipals sobre la infància.

15.

Cal crear mecanismes de vigilància de la discriminació de la dona en el món laboral i, per assegurar la igualtat laboral entre els gèneres, convé impulsar mesures de discriminació positiva en aquest sentit. Són necessàries les campanyes de refús absolut de la violència contra les dones, per fer conscient la ciutadania que aquesta violència, sigui domèstica, sexual o laboral, és una violació dels drets humans i com a tal ha de ser denunciada i processada. Les polítiques urbanes, en el seu conjunt, han de combatre la progressiva feminització de la pobresa.

16.

Acolim favorablement 1999 com a any internacional de les persones grans. En el marc de les ciutats europees, la població de les quals experimenta un progressiu envelliment, cal prestar atenció especial a les persones grans. En aquest sentit, a més de fomentar la seva participació i integració en la societat, amb l'aprofitament social de la seva formació i experiència, cal adoptar polítiques de protecció davant el desemparament i la soledat. Aquestes polítiques socials dirigides a les persones grans i la formació de les persones que estan en contacte amb la gent gran poden contribuir també a la generació de nous llocs de treball en sectors potencialment cada vegada més rellevants. Cal evitar una visió de les persones grans com subjectes passius, i afavorir tots aquells espais on poden relacionar-se amb altres generacions com a persones actives, amb iniciatives pròpies i amb una capacitat d'incidència social en favor de tota la ciutat.

Dret al desenvolupament sostenible

17.

La promoció dels drets socials i el desenvolupament econòmic són avui inseparables de la protecció del medi ambient i dels drets de les generacions futures. La sostenibilitat de cada ciutat no es pot assolir sense considerar l'impacte global de la utilització local dels recursos, les emissions i la seva exportació. S'ha d'assumir la responsabilitat de l'impacte negatiu de les nostres accions sobre el medi ambient global i cooperar amb les autoritats locals dels països en desenvolupament en una aliança per protegir el clima, l'aigua, la terra i la biodiversitat.

18.

Cal accelerar l'aplicació a nivell de cada ciutat dels acords de la Conferència de l'ONU de Rio de Janeiro de 1992 sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament, mitjançant una actuació ciutadana i política adient per construir avui la ciutat saludable. S'han de promoure programes locals integrals en aquest àmbit, que tinguin en compte els nous problemes ambientals i ciutadans i facin compatibles d'una banda els drets socials i econòmics i de l'altra les opcions sostenibles, a través de l'aplicació dels Programes Locals 21. Demanem que això es faci en totes les ciutats que hagin signat el Compromís de Barcelona.

La ciutat de la convivència

19.

La ciutat és l'escenari multicultural per excel·lència. La ciutat de la diversitat no ha de ser només una ciutat de tolerància sinó una ciutat de convivència. Arrelades a la cultura del seu país, les ciutats són també un pol d'atracció de persones i de comunitats d'altres cultures. La ciutat ha de protegir el pluralisme, respectuós de la cultura de cadascú. Cal preservar els diversos elements de les múltiples cultures presents en la vida i en la memòria de la ciutat. Els diversos grups ètnics i religiosos han de disposar del grau d'autonomia que els convingui, evitant tanmateix la formació de guetos. La convivència és social i cultural, i en la mesura que un grup cultural visqui exclòs de la resta és tot el conjunt de la ciutadania qui queda mancat d'un dels membres del seu cos. Per això, tota la societat és corresponsable, junt amb els poders locals, de construir dia a dia la ciutat de la convivència.

20.

Cal replantejar el debat que existeix avui entre el concepte de nacionalitat i el de ciutadania. Atès que les ciutats són estructures més obertes a la participació de tothom, sembla bo retornar al concepte de ciutadania entesa senzillament com el ser membre d'una ciutat. La integració social té com a punt de partida aquest reconeixement de la igualtat entre tots els ciutadans i ciutadanes, i per això en el context actual cal assegurar, i promoure des de les ciutats, que les legislacions europees assegurin el dret a la nacionalitat si més no als membres de la segona generació d'immigrants.

21.

És necessari fer un permanent estudi de les víctimes de la xenofòbia i les discriminacions ètniques per tal d'aconseguir que el tema formi part dels que tenen ressò públic, identificar les àrees on cal actuar i aconsellar empreses privades i cossos públics rellevants per tal que actuïn en el terreny de les discriminacions ètniques. Convé també identificar i donar públicament suport als bons exemples de no-discriminació donats per persones i per institucions.

22.

Les polítiques de discriminació positiva envers els sectors exclosos de les societats urbanes tenen la capacitat de donar respostes personalitzades i qualitatives que evitin la sectorialització de les necessitats bàsiques i de les diferents realitats viscudes per cada persona.

23.

Les ciutats han de ser un escut dels drets de les comunitats lingüístiques que habiten el país i dels drets lingüístics de cada persona. A les ciutats on convisquin poblacions que parlin diverses llengües, cal desenvolupar una política lingüística pròpia que assegurï l'estudi de la llengua materna dels infants dels diversos grups lingüístics (incloent els habitants de la ciutat que són els refugiats i refugiades, els membres de grups immigrants recents). La ciutat ha de garantir la vigència dia a dia dels mecanismes de protecció internacional de les llengües minoritàries.

24.

La ciutat ha de promoure l'accés de tots els ciutadans i ciutadanes a la cultura. Aquestes polítiques han de tenir en compte la multiculturalitat de la ciutadania, en un marc de descentralització i amb la cooperació dels diversos grups implicats. Cal aplicar a tots els nivells el principi de subsidiarietat. Cal donar prioritat a una educació multilingüe i

multicultural, sempre sense amenaçar la vitalitat dels diversos grups lingüístics o minories que habiten la ciutat.

25.

Les ciutats han de crear centres d'assistència comunitària als refugiats, on es promogui la relació intercultural i s'eviti el seu aïllament. Se'ls han d'oferir condicions de vida dignes i donar-los mitjans per tal que els refugiats mateixos puguin gestionar la seva situació. Els refugiats i les persones desplaçades han de disposar de mecanismes per fer sentir la seva veu i perquè els poders locals puguin respondre a les seves queixes i peticions.

26.

Cal crear mecanismes de diàleg entre minories religioses, on es combinin el caràcter laic de les estructures públiques amb el caràcter religiós i cultural de les comunitats que habiten la ciutat. El diàleg inter-religiós és testimoni de cohesió social i de recerca comuna del transcendent. Aquesta comunicació s'ha de fer a nivell tant de comunitats de base de cadascuna de les religions com de les seves jerarquies, i tenint present la necessitat de potenciar el paper de la dona en totes les funcions religioses, inclosa la de lideratge.

Mecanismes de garantia

27.

L'educació en drets humans és una eina imprescindible per obtenir-ne el compliment, en la mesura que genera una aplicació espontània dels drets i deures per part dels ciutadans i ciutadanes, i també més exigència per part d'aquests cap a les administracions. Les ciutats han de contribuir a elaborar noves pedagogies educatives en drets humans, especialment pel que fa a la lluita contra el racisme, la xenofòbia i la discriminació de qualsevol tipus, vetllant perquè tots els textos educatius no discriminin per raons culturals, de gènere o d'orientació sexual. Aquestes pedagogies s'han de transmetre als habitants de la ciutat des de la infància. Volem promoure les escoles participatives: aquelles que adopten didàctiques interculturals basades en la convivència i no en l'exclusivitat.

28.

Aquestes pedagogies han d'anar més enllà de l'àmbit de l'educació formal. L'àmbit de l'educació informal és idoni per desenvolupar l'educació en drets humans. Subratllem en aquest sentit la importància de la xarxa de les "Ciutats educadores" i el paper clau dels governs municipals com a escoles de ciutadania. Essent l'educació en els drets indissociable de l'educació a la responsabilitat cívica, la participació ciutadana esdevé una via fonamental per aprendre a viure els drets humans.

29.

La ciutat ha de promoure alhora el dret a la seguretat de tots els ciutadans i ciutadanes i l'establiment d'una justícia de proximitat. Amb la finalitat de corregir els problemes derivats de l'actual sobrejudicialització de la vida de les ciutats, en gran mesura a causa del fet que els ciutadans recorren a l'administració de justícia perquè resolgui els conflictes més petits, les ciutats han de desenvolupar polítiques d'aproximació de l'administració de justícia al medi urbà i de millora de l'accés dels ciutadans a la justícia. Cal promoure la figura dels mediadors socials o de barri: un mecanisme que tant serveix

per a la prevenció de conflictes com per a la restauració del lligam social i la integració dels segments de població més fràgils. Les forces de l'ordre públic han de redefinir el seu paper en l'àmbit local en la línia d'una policia de proximitat: una policia educadora contra el racisme i la intolerància, i més preventiva del delictes que repressora.

30.

Seria necessari estendre a totes les ciutats europees grans i mitjanes la figura del Síndic de Greuges municipal o d'una institució semblant: objectiva i independent del poder local, encarregada de defensar i donar suport als ciutadans pel que fa als seus drets en matèria de competència municipal. El defensor del poble municipal és una eina que vigila el poder, hi estableix ponts de diàleg i pot oferir un diagnòstic dels problemes existents a la ciutat. La seva oficina pot vetllar específicament pels drets humans en cada àmbit o bé establir figures específiques que en siguin responsables en funció de la identificació dels diferents conflictes emergents en la comunitat.

La ciutat en el món

31.

A partir de les iniciatives de la societat civil i dels poders públics, convé promoure la cooperació entre ciutats de cultures diverses, de situacions econòmiques desiguals, i sobretot amb ciutats en àrees de conflicte. Aquesta cooperació és més eficaç quan es concreta en una presència permanent en la vida de la ciutat corresponent.

32.

Les ciutats han de tenir un consell de cooperació internacional, que la promogui i la vehiculi, amb una àmplia participació ciutadana. Per assegurar la independència econòmica d'aquestes iniciatives, les administracions públiques i companyies privades implicades haurien de destinar un 0,7% dels seus ingressos a projectes de cooperació internacional.

33.

Les xarxes de ciutats en defensa dels drets humans són un testimoni de la pertinència que s'articulin internacionalment les iniciatives locals. En aquest sentit, cal donar suport i fer créixer la xarxa de Ciutats refugi que acullen escriptors i escriptores víctimes de la persecució, la de les Ambaixades de la Democràcia Local del Consell d'Europa, la xarxa de Ciutats Màrtirs per la Pau i la d'Alcaldes per la Pau per mitjà de la Solidaritat entre les Ciutats.

34.

Les ciutats han d'assumir el compromís de denunciar el comerç injust vinculat a formes de treball perilloses dels infants en els països de producció i els seus poders locals han de posar en pràctica tots els punts que els afecten de l'Agenda for action d'Estocolm (1996) per combatre les xarxes internacionals de pornografia i d'explotació sexual infantil i de comerç d'infants.

35.

El reconeixement del paper que tenen avui les ciutats en la promoció de la cultura dels drets humans a nivell internacional i les perspectives de futur és també una crida a assumir una nova responsabilitat. Les institucions internacionals han d'obrir espais

perquè s'hi senti la veu de les ciutats i els poders locals i s'hi faci present la seva capacitat d'acció. Les ciutats són noves actrius amb veu pròpia en l'escena de la vida internacional.

Comissió Redactora

El tercer i últim resultat de la I Conferència va ser la creació d'una Comissió Redactora, encarregada d'elaborar un text jurídic que pogués ser firmat per les diferents ciutats europees. Aquesta Comissió estava formada per dues subcomissions: la Subcomissió Científica i la Subcomissió Institucional.

La Subcomissió Científica estava formada per experts, generalment juristes, i va ser l'encarregada d'elaborar tots els documents i de desenvolupar l'articulat de la Carta. Els experts van ser els següents: José Manuel Bandrés, Monique Chemillier-Gendreau, Asbjorn Eide, Lorenzo Martín Retortillo, Patrice Meyer- Bisch, Giovanni Pitruzzella y Madeleine Reberieux.

En canvi, la Subcomissió Institucional estava formada per polítics encarregats d'establir criteris i directrius polítiques, garantint la presa de decisions de la Comissió i fent arribar els documents elaborats als organismes internacionals implicats.

Aquesta Comissió redactora es va reunir en tres ocasions en tres ciutats diferents: Saint Denis (els dies 4 i 5 de juny de 1999), Estocolm (7 i 8 d'octubre de 1999) i Barcelona (10 de desembre del mateix any). En la primera trobada es va constituir i presentar la Comissió; en la segona, cada membre duia una proposta de text i, després d'una llarga discussió, es va aprovar un text refós; finalment, en la tercera, es va presentar la versió definitiva aprovada per la Subcomissió Científica. A Barcelona, a més, es va decidir crear una Comissió Assessora, formada per diverses entitats catalanes, ONG's i sindicats, encarregades de mantenir despert l'esperit del Comitè Organitzador, participant activament en el procés de consulta ciutadana posat en marxa per l'aprovació de la Carta.

Aquest procés va culminar a Saint-Denis, el 18 de maig de 2000, amb l'aprovació per part de més de 70 ciutats europees de la Carta Europea de Salvaguarda de Drets Humans a la Ciutat, durant la celebració de la II Conferència Europea de Ciutats pels Drets Humans.